

Sluttrapport til Hordaland fylkeskommune

Prosjekt «Jordmassar frå problem til ressurs – ta vare på matjorda»

Tilsegn om tilskot inntil kr 100.000,- frå fylkeskommunen (klimatilsegn nr 10-2015).

Kontaktperson i Fylkeskommunen: Karen Nybø / Lene Omdahl.

Bakgrunn for prosjektet

Korleis nytta massar frå utbygging som ressurs for landbruk og samfunn på ein god måte for innbyggjarar og miljø? Dette er hovudproblemstillinga bak prosjektet, som har hatt som mål å lage ein erfaringsbasert rettleiar for forvaltninga om handtering av jordmassar. Det har og vore mål om å halde kurs for bønder og entreprenørar og seminar for forvaltninga, for å auke kunnskapen om dette temaet.

Prosjektet starta opp ca. mai/juni 2015 og avslutta september 2016. Kurs vart arrangert i mars 2016, rettleiaren var ferdig i august 2016, og seminar for forvaltninga vart arrangert i september 2016.

Prosjektet har vore eit samarbeid mellom kommunane Austrheim, Lindås og Meland med støtte frå Fylkesmannen i Hordaland og Hordaland fylkeskommune. Nordhordland Utviklingsselskap IKS (NUI) er prosjekteigar, prosjektleiar har vore Tonje Husum Aarland (frå NUI). Prosjektet har vore forankra og rapportert til Regionrådet i Nordhordland og Rådmannsutvalet i Nordhordland har vore styringsgruppe.

Mål med prosjektet

Overordna mål:

Å nytta jordmassar frå utbygging som ressurs til matproduksjon/landbruk og samfunn på ein måte som førebygg konflikter med innbyggjarane og miljøet.

For å nå det overordna målet, var strategiane:

1. Å lage ein rettleiar for kommunal sakshandsaming basert på dei erfaringane som ein har gjort seg i regionen Nordhordland.
2. Kompetanseoppbygging gjennom
  - kurs for bønder og entreprenørar
  - Seminar for forvaltninga

Oppnådde resultat

Gjennom haust 2015 og vinter 2016 vart kunnskap om jordmassehandtering samla gjennom diskusjon og synfaring, både internt i arbeidsgruppa, saman med referansegruppa og med styringsgruppa (rådmannsgruppa).

I november 2015 inviterte prosjektgruppa til miniseminar for landbruk, byggesak, plan og miljø i kommunane i Nordhordland. Målet var å involvere og engasjere forvaltninga og å få innspel til utfordringar og gode løysingar innanfor temaet jordmassehandtering.

I mars 2016 arrangerte prosjektgruppa to kurs for bønder og entreprenører i Nordhordland. Kursa vart gjennomført både dag og kveld same dagen, dette for å nå ut til fleire. Til saman møtte 55 deltakarar opp, jamt fordelt på dag og kveld. Evalueringsskjema viste at deltakarane fann kurset nyttig og interessant, og vil tilråde det vidare.

Gjennom heile våren har det vore jobba med ein praktisk rettleiar for offentleg forvaltning i temaet jordmassehandtering. Dette var eit stort stykke arbeid som gruppa jobba mykje med for å gje ein kunnskapsrik og nyttig, lettleseleg og praktisk tilnærming til korleis handtere jordmassar i offentleg forvaltning. Rettleiaren bygger på erfaringar som arbeidsgruppa, saman med andre aktørar og sakshandsamarar i regionen, har gjort seg i Nordhordland. Ein har prøvd å ta fatt i dei regelverka som gjeld og korleis desse har vore tolka i praksis i regionen. Rettleiaren var ferdigstilt i august 2016.

I september 2016 vart alle sakshandsamarar innan plan, byggesak, landbruk og miljø frå kommunane i Region Nordhordland og frå Bergen kommune invitert til seminaret «Jordmassar frå problem til ressurs – ta vare på matjorda». Fylkesmannen i Hordaland, Hordaland fylkeskommune og Hordaland bondelag var og representert på seminaret. Programmet var variert med ulike tilnærmingar til temaet: frå praktiske erfaringar frå gardbrukarar, oppbygging av jordsmonnet i Nordhordland og søknadar, til lovverk og dei viktigaste definisjonane på reine og ureine massar. Tilbakemeldingane har berre vore positive. Rettleiaren vart delt ut på seminaret.

Vurdering mot oppsette mål

Det overordna målet er ein langtidsmålsetjing. Det finnest fleire ulike eksemplar på korleis handtere jordmassar på ein god måte, og arbeidsgruppa har prøvd å samle desse og vidareformidle dei. Med fokus på kunnskapsauke i alle ledd, har ein prøvd å nærme seg målet om at jordmassar vert nytta som ein ressurs på ein måte som førebyggjar konflikter med innbyggjarar og miljø.

For å nå dei ulike ledda og bidra til kunnskapsauke, har prosjektgruppa hatt kurs for bønder og entreprenørar, seminar for forvaltninga, og utarbeida ein rettleiar som samlar den kunnskapen og dei erfaringane som ein har tileigna seg om jordmassehandtering.

Dei tiltaka som prosjektgruppa satt gjennom strategiplanlegginga er gjennomført. Tilbakemeldingane frå menneska i dei ulike ledda i jordmassehandteringa i regionen som har vore anten på kurs, seminar eller som har lest rettleiaren, er at prosjektet har i stor grad medverka til kunnskapsauke og fokus på temaet.

Langtidsperspektivet er viktig i denne sammenhengen, og målet er at kunnskapsauka og fokus på tema er med på å betre situasjonen dei neste åra; det vil seie færre konflikhtar og større nyttebruk av jordmassar ved utbygging.

Oppsummering av prosjektarbeidet

Organisering

Rådmannsutvalet i Nordhordland har vore styringsgruppe og prosjektet er eigd av Nordhordland Utviklingsselskap IKS (Region Nordhordland). Arbeidsgruppa har bestått av Laila Bjørge og Marius Flemmen Knudsen (kommunane Meland og Modalen), Asbjørn Nagell Toft (Austrheim kommune) og Kjartan Nyhammer (Lindås kommune). Prosjektleiaren har vore Tonje Husum Aarland (NUI). Prosjektet har også hatt ei handplukka referansegruppe med brei fagkompetanse: gardbrukar, entreprenør, juristar og rådgjevarar frå kommunane i regionen, Norsk Landbruksrådgiving, Fylkesmannen i Hordaland og Hordaland fylkeskommune.

Sterke/svake sider ved prosjektet

Det har vore mykje gode innspel og god dialog mellom dei ulike målgruppene for temaet i regionen, og samspelet i arbeidsgruppa har vore svært god. Prosjektet har hatt god forankring i regionen gjennom val av styringsgruppe og referansegruppe. Prosjektet har hatt ein jamn framdrift og har nådd delmåla i framdriftsplanen, men med ei utvida tidsramme.

Det har tatt lengre tid enn planlagt å samle all kunnskap om temaet i eit skriftleg materialet, og prosjektgruppa har i periodar jobba intensivt for å komme i mål etter ei utvida tidsramme på tre månader. Til gjengjeld har prosjektet fått god forankring i regionen, skapt gode dialogar, samspel og kunnskapsauke om temaet, og kan sende ut ein gjennomarbeida rettleiar om jordmassehandtering for kommunal forvaltning.

Vidareføring av prosjekt

Gode løysingar av handtering av jord- og steinmassar er noko som kan ta tid å få implementert i det daglege arbeidet i forvaltninga. Såleis er det svært nyttig å jobbe vidare med formidlinga av temaet ei tid framover for å sikre at dette får auka fokus i kommunane. Sjølv om rettleiaren er sendt ut til målgruppa i Nordhordland og Bergen og publisert på Fylkesmannen i Hordaland sine nettsider, er det behov å formidle kunnskapen om temaet vidare, både i og utanfor Nordhordland. Tilbakemeldingane har vore at det er stor interesse for å halde liknande kurs og seminar utanfor regionen. Det er også interesse for å knytte temaet opp mot forskingsmiljøa.

Med bakgrunn i dei nemnte utfordringane, ønskjer ein å vidareføre prosjektet til ein del 2.

Rekneskap

Under er budsjett og rekneskap gjennom perioden 01.05.2015 – 30.09.2016. Prosjektet har fulgt budsjettet og hatt ei kostnadsramme på kr 600 000. Dette har vore dekkja gjennom skjønsmidlar frå Fylkesmannen i Hordaland, støtte frå Hordaland fylkeskommune gjennom tiltak i klimaplanen, og eigeninnsats frå kommunane Austrheim, Lindås og Meland og Nordhordland Utviklingsselskap IKS. Eigeninnsatsen i prosjektgruppa har vore høgare enn det som kjem fram i tala, og har vore viktig for å sikre god forankring av oppfølginga av måla.

Prosjekt: Jordmassar frå problem til ressurs - ta vare på matjorda

Budsjett og rekneskap 2015 - 2016 - 01.05.2015 - 30.09.2016

	Budsjett:	Rekneskap:
Kostnader:		
Prosjektleiing	200 000	200 000
Arbeid / timar i ulike kommunar, styringsgruppe, referansegruppe, arbeidsgruppe	200 000	200 000
Kjøp av tjenester (layout, redigering m.v.)	50 000	48 008
Møter / reiser	50 000	59 628
Kurs / seminar / informasjonstiltak	50 000	45 688
Administrasjon, diverse trykking m.v.	50 000	46 176
Totale kostnader:	600 000	599 500
Inntekter:		
Fylkesmannen, skjønsmidlar	300 000	300 000
Klimaplan Hordaland	100 000	100 000
Eigeninnsats Nordhordland Utviklingsselskap IKS (prosjektleiar, administrasjon og dagleg leiar)	50 000	50 000
Eigen finansiering kommunar (arbeid i kommunane, i prosjekt- og styringsgruppe)	150 000	150 000
Totale inntekter:	600 000	600 000
Resultat:		500